

Capitolul 1

Găsește-te pe tine și fii tu însuși: amintește-ți că nu mai e altul ca tine pe lume

Am primit o scrisoare de la doamna Edith Allred din Mount Airy, Carolina de Nord: „În copilărie, eram extrem de sensibilă și timidă“, spune în scrisoare. „Am fost întotdeauna supraponderală și obrajii mă făceau să par chiar mai grasă decât eram. Am avut o mamă de modă veche, care găsea că e o prostie să faci hainele să arate drăguț. Spunea mereu: «Dacă-s largi, se uzează, dacă-s strâmte, se rup» și mă îmbrăca în consecință. Nu am mers la nicio petrecere; nu m-am distrat vreodată; și cât am mers la școală, nu m-am alăturat celorlalți copii în diferite activități în afara școlii, nici măcar în cele sportive. Eram îngrozitor de timidă. Mă simțeam «altfel» decât toți ceilalți și pe deplin indezirabilă.

Când am crescut, m-am măritat cu un bărbat mai în vârstă decât mine. Familia soțului meu era o familie echilibrată și încrezătoare. Ar fi trebuit să fiu și eu la fel, dar pur și simplu nu eram. M-am străduit din răputeri, dar nu am reușit. Orice încercare pe care o făcea vreunul dintre ei să mă scoată din închistare nu făcea decât să mă afunde și mai mult în cochilia mea. Am devenit nervoasă și iritabilă. Îmi evitam toți prietenii. Eram într-un asemenea hal, încât mă

îngrozea până și sunetul soneriei! Eram terminată. Știam asta; și mi-era teamă că va descoperi și soțul meu. Așa că, atunci când ne aflam în public, încercam să fiu veselă și cam exageram cu asta. Știam că exageram, și zile întregi după aceea mă simțeam îngrozitor. Până la urmă, am devenit atât de nefericită, încât nu mai vedeam ce rost are să îmi prelungească existența. Am început să mă gândesc la sinucidere.“

Ce anume i-a schimbat viața acestei femei nefericite?
O simplă remarcă întâmplătoare!

„O remarcă întâmplătoare“, a continuat doamna Allred, „mi-a transformat întreaga viață. Soacra mea vorbea într-o zi despre felul în care și-a crescut copiii și a spus: «Orice ar fi fost, am insistat întotdeauna să fie ei înșiși»... «Să fie ei înșiși»... Remarca aceasta m-a izbit. Într-o clipă, mi-am dat seama că toată nenorocirea mea venea doar din faptul că încercam să fiu ceea ce nu eram.

M-am schimbat peste noapte! Am început să fiu eu însămi. Am încercat să-mi studiez propria personalitate. M-am străduit să descopăr *cine eram*. Mi-am studiat punctele tari. Am învățat tot ce s-a putut despre culori și stiluri și m-am îmbrăcat într-un fel care mă prindea. Mi-am dat interesul să îmi fac prieteni noi. M-am înscris într-o organizație – una mică – și am înlemnit de frică atunci când m-au inclus într-un program. Dar de fiecare dată când vorbeam, căpătam un pic de curaj. Mi-a luat mult timp – dar astăzi sunt mai fericită decât aș fi crezut că este posibil. Crescându-mi propriii mei copii, i-am învățat mereu lecția pe care am primit-o după o experiență atât de amară: «Orice-ar fi, fiți întotdeauna voi înșivă!»“

Problema dorinței de a fi tu însuși este „la fel de veche precum istoria“, spune doctorul James Gordon Gilkey, „și la fel de universală precum viața umană“. Lipsa voinței de a fi tu însuși constituie sursa ascunsă a multor nevroze, psihoze și complexe. Angelo Patri a scris treisprezece cărți și mii de articole de ziar pe tema educației copiilor; și spune: „Nimeni nu este mai nenorocit decât acela care tânjește să fie altcineva și altceva decât persoana care este, în trup și-n minte.“

Această tendință de a fi ceva ce nu ești este deosebit de pregnantă la Hollywood. Sam Wood, unul dintre cei mai cunoscuți regizori de la Hollywood, a spus că una dintre cele mai mari bătăi de cap pe care le are cu tinerii actori debutanți este să-i facă să fie ei înșiși. Toți vor să fie o a doua Lana Turner sau un al treilea Clark Gable. „Publicul deja i-a gustat pe aceștia“, le spune neîncetat Sam Woods, „acum vrea altceva.“

Înainte de a face carieră ca regizor, cu filme ca *Adio, domnule Chips* și *Pentru cine bat clopotele?*, Sam Wood s-a ocupat mulți ani de afaceri imobiliare, și din mâna lui au ieșit adevărate personalități în domeniul vânzărilor. El declară că în lumea afacerilor se aplică același principiu ca și în lumea filmului. Nu ajungi nicăieri dacă faci pe maimuța. Nu ai cum să fii un papagal. „Experiența m-a învățat“, spune Sam Wood, „că este mai bine să te debarasezi cât mai iute de oamenii care pretind că sunt ceea ce nu sunt.“

L-am întrebat pe Paul Boynton, pe atunci director de personal la o companie petrolieră importantă, care este cea mai mare greșeală pe care o fac solicitanții de locuri de muncă. Era normal să știe: avusese întrevederi cu peste

șaizeci de mii de solicitanți și scrisese o carte intitulată *6 Ways to Get a Job* (*Șase căi de a obține o slujbă*). Mi-a răspuns: „Cea mai mare greșeală pe care o fac oamenii atunci când solicită o slujbă este că nu sunt ei înșiși. În loc să fie sinceri, încearcă adeseori să îți dea răspunsurile pe care ei cred că vrei să le auzi.“ Dar nu ține, fiindcă nimeni nu vrea un fals. Nimeni nu își dorește o monedă contrafăcută.

Fiica unui vatman a trebuit să învețe această lecție pe propria-i piele. Își dorea enorm să fie cântăreață, dar chipul nu o avantaja. Avea o gură mare și dinți ieșiți în afară. Când a cântat prima dată în public – într-un club de noapte din New Jersey —, a încercat să-și tragă în jos buza superioară pentru a-și acoperi dinții. A încercat să fie „fascinată“. Rezultatul? S-a făcut de răs. Se îndrepta spre eșec.

Totuși, un bărbat care se afla în acel club de noapte a auzit-o cântând și a considerat că are talent. „Uite ce-i“, i-a spus direct, „te-am văzut pe scenă și știu ce încerci să ascunzi. Îți este rușine cu dinții tăi!“ Fata a fost stingherită, dar bărbatul a continuat: „Și ce-i cu asta? E vreo crimă să ai dinți de cal? Nu mai încerca să-i ascunzi! Deschide gura, iar publicul te va iubi când va vedea că nu îți este rușine. În plus“, i-a spus șiret, „s-ar putea ca tocmai dinții ăștia pe care încerci să-i ascunzi să fie norocul tău!“

Cass Daley i-a urmat sfatul și și-a ignorat dantura. *De atunci înainte*, s-a gândit numai la public. A deschis larg gura și a cântat cu atâta poftă și bucurie, încât a devenit o mare stea de film și vedetă radio. Alte actrițe au încercat să o copieze *pe ea*!

Celebrul William James vorbea despre oamenii care nu s-au găsit niciodată pe ei înșiși atunci când declara că omul obișnuit își dezvoltă numai zece la sută din capacitățile sale mentale. „În comparație cu ce s-ar cuveni să fim“, scria el, „suntem numai pe jumătate treji. Ne folosim doar de o mică parte a resurselor noastre fizice și mentale. Generalizând, se poate spune că ființele omenești trăiesc în cadrul unor limite aflate mult sub potențialul lor. Posedă puteri de diverse tipuri pe care, de obicei, nu și le folosesc.“

Avem cu toții aceste capacități, așa că hai să nu mai pierdem nicio clipă făcându-ne griji că nu suntem asemenea celorlalți. Sunteți ceva nou pe această lume. Nu a mai existat niciodată, de la începutul timpurilor, o altă persoană exact ca dumneavoastră. Știința geneticii ne informează că sunteți ceea ce sunteți ca rezultat al celor douăzeci și patru de cromozomi cu care a contribuit tatăl și al celor douăzeci și patru de cromozomi cu care a contribuit mama dumneavoastră. Acești patruzeci și opt de cromozomi cuprind toată moștenirea dumneavoastră. În fiecare cromozom, spune Amram Scheinfeld, pot fi „zeci și sute de gene – iar o singură genă, în unele cazuri, poate schimba întreaga viață a unui individ“. Într-adevăr, suntem grozav și minunat construiți.

Chiar și după ce mama și tatăl dumneavoastră au devenit un cuplu, a existat doar o șansă din 300 000 de miliarde de a se naște persoana care sunteți dumneavoastră. Cu alte cuvinte, dacă ați avea 300 000 de miliarde de frați și de surori, cu toții ar putea fi diferiți de dumneavoastră. Este o cifră avansată la întâmplare? Nu. Este un fapt științific. Dacă

doriți să aflați mai mult despre acest subiect, citiți *You and Heredity (Tu și ereditatea)* de Amram Scheinfeld.

Pot vorbi cu convingere pe tema de a fi tu însuți fiindcă am sentimente adânci legate de ea. Știu ce vorbesc. Știu din propria-mi experiență, amară și costisitoare. Dați-mi voie să vă explic: când am venit prima dată la New York din lanurile de porumb din Missouri, m-am înscris la Academia Americană de Arte Dramatice. Aspiram să devin actor. Aveam ceea ce consideram a fi o idee strălucită, o cale mai scurtă spre succes, o idee atât de simplă și de genială, încât nu puteam pricepe cum de nu o descoperiseră alte mii de persoane ambițioase. Iată care era ideea: aveam să studiez felul în care își obțin efectele actorii celebri ai vremii – John Drew, Walter Hampden și Otis Skinner. Apoi, aveam să imit punctele cele mai bune ale fiecăruia și să mă transform într-o strălucitoare și triumfală combinație a tuturor. Ce prostie! Ce absurditate! Mi-am irosit ani din viață imitându-i pe alții înainte de a-mi trece prin țeasta groasă de Missouri că trebuia să fiu eu însumi, că nu aveam cum să fiu altcineva.

Această tristă experiență ar fi trebuit să îmi dea o lecție de neuitat. Dar nu a fost așa. Nu cu mine. Eram prea netot. A fost nevoie s-o învăț din nou. Peste câțiva ani, m-am apucat să scriu ceea ce speram să fie cea mai bună carte scrisă vreodată despre vorbirea în public, pentru oamenii de afaceri. Am avut despre scrierea cărții aceeași idee prostească pe care o avusesem mai demult despre actorie: aveam să împrumut ideile altor scriitori și aveam să le reunesc într-o singură carte – o carte care avea să conțină totul. Așa că mi-am procurat zeci de volume despre vorbirea în public și am petrecut

un an încorporând ideile lor în manuscrisul meu. Dar până la urmă mi-am dat seama, încă o dată, că făceam o prostie. Acest ghiveci de idei ale altora era atât de sintetic, de plat, încât niciun om de afaceri n-avea să-l citească vreodată de la cap la coadă. Așa că am aruncat la coș toată munca unui an și am luat-o de la capăt. De astă dată mi-am spus: „Trebuie să fii Dale Carnegie, cu toate defectele și limitările lui. Nu ai cum să fii altcineva.“ Așa că am încetat să mai fiu o combinație de alți oameni, mi-am suflecat mânecile și am făcut ceea ce ar fi trebuit să fac de la bun început: am scris un manual despre vorbirea în public bazat pe propriile-mi experiențe, observații și convingeri acumulate ca vorbitor și profesor de retorică. Mi-am însușit – pentru totdeauna, sper – lecția învățată de Sir Walter Raleigh. (*Nu vorbesc despre Sir Walter care și-a aruncat haina în noroi pentru ca regina să aibă pe ce să calce. Mă refer la Sir Walter Raleigh care a fost profesor de literatură engleză la Oxford în 1904.*) „Nu pot să scriu o carte care să se poată compara cu operele lui Shakespeare, dar pot să scriu o carte a mea.“

Fiți dumneavoastră înșivă. Luați în considerare sfatul înțelept pe care i l-a dat Irving Berlin răposatului George Gershwin. Când Berlin și Gershwin s-au cunoscut, Berlin era celebru, în timp ce Gershwin era doar un tânăr compozitor care muncea pentru treizeci de dolari pe săptămână în Tin Pan Alley. Berlin, impresionat de talentul lui Gershwin, i-a oferit acestuia o slujbă de secretar muzical, cu un salariu de aproape trei ori mai mare decât cel pe care îl avea. „Dar nu accepta slujba“, l-a sfătuit Berlin. „Dacă o iei, s-ar putea

să devii un Berlin de mâna a doua. Dar dacă insiști să fii tu însuși, vei deveni într-o bună zi un Gershwin de mâna-ntâi.“

Gershwin a luat în seamă acest avertisment și s-a transformat, încetul cu încetul, într-unul dintre cei mai semnificativi compozitori americani ai generației sale.

Charlie Chaplin, Will Rogers, Mary Margaret McBride, Gene Autry și alte milioane de oameni au fost nevoiți să învețe această lecție din propria lor experiență – la fel ca și mine.

Când Charlie Chaplin a debutat în film, regizorul a insistat ca Chaplin să îl imite pe un comic german popular în acea vreme. Charlie Chaplin nu a ajuns nicăieri până ce nu și-a exprimat propria personalitate. Bob Hope a avut o experiență asemănătoare: a cântat și a dansat mulți ani fără niciun succes – până când s-a apucat de satiră și a început să fie el însuși. Will Rogers a învățat ani întregi o funie într-un vodevil, fără să rostească măcar o vorbă. Nu a ajuns nicăieri până ce nu și-a descoperit darul unic pentru umor și a început să vorbească în timp ce își învărtea funia.

Când Mary Margaret McBride și-a început cariera radiofonică, a vrut să fie un fel de comediantă irlandeză, dar nu a avut succes. Când s-a hotărât să fie doar ceea ce era – o fată simplă de la țară, din Missouri —, a devenit una dintre cele mai populare vedete de radio din New York.

Când Gene Autry a încercat să se descotorosească de accentul texan, s-a îmbrăcat ca orășenii și a pretins că este din New York, nu a reușit decât să facă lumea s-o râdă pe la spate. Dar când și-a luat banjoul și s-a apucat să cânte

baladele cowboy-ilor, Gene Autrey s-a lansat într-o carieră care l-a făcut cel mai popular cowboy din filme și de la radio.

Sunteți ceva nou pe această lume. Bucurați-vă de asta. Profitați cât mai mult de ceea ce v-a dat natura. La o ultimă analiză, toată arta este autobiografică. Puteți cânta doar ceea ce sunteți. Puteți picta doar ceea ce sunteți. Trebuie să fiți ceea ce ați devenit datorită experienței, mediului și eredității. La bine și la rău, trebuie să vă cultivați grădina proprie. La bine și la rău, trebuie să cântați la propriul instrument în orchestra vieții.

După cum spunea Emerson în eseul său despre „Sprijinul de sine”: „Vine o vreme în educația oricărui om când ajunge la convingerea că invidia înseamnă ignoranță; că imitația este sinucidere; că ar trebui să se mulțumească doar cu propria-i persoană, la bine sau la rău; că, deși vastul univers este plin de lucruri bune, nu o să capete niciun bob de grâu decât prin truda depusă pe bucata de pământ pe care o are de arat. Puterea care stă în el este o a doua natură, și nimeni în afara lui nu știe de ce este în stare, nici chiar el, până când nu încearcă.”

Asta a spus Emerson. Dar iată cum a exprimat-o un poet – răposatul Douglas Malloch:

*Dacă nu poți fi un pin în vârful dealului,
Fii un tufiș în vale. Fii însă
Cel mai bun tufiș de pe marginea pâ râului;
Fii o tufă, dacă nu poți fi un copac.
Dacă nu poți fi un tufiș, fii un fir de iarbă,
Și un drum va fi fericit;
Dacă nu poți fi păstrăv, atunci fii doar un biban —*

*Dar cel mai vioi biban din tot lacul!
Nu putem fi toți căpitani, trebuie să fim echipaj,
E treabă pentru noi toți aici.
Sunt munci grele și munci ușoare,
Iar sarcina pe care o avem e chiar lângă noi.
Dacă nu poți fi drum, fii atunci o potecă,
Dacă nu poți fi soare, fii o steluță;
Nu prin mărime o să câștigi sau o să dai greș —
Fii cel mai bun în ceea ce ești!*

Pentru a cultiva o atitudine mentală care ne va aduce liniște
și ne va alunga grijile, amintiți-vă:

Nu îi imitați pe alții. Descoperiți-vă sinele și comportați-vă adecvat.
